МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Засновано у 2001 р.

Випуск 48 (1–2016)

Політичні науки
Юридичні науки
Економічні науки

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2016

УДК 330-339; 321.7; 159.9
ББК 65.9(4УКР)29-2я43
М58

Редакційна колегія

Курко М. Н., д-р юрид. наук, проф. — головний редактор
Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — заступник головного редактора
Ігнатченко А. А., канд. техн. наук — відповідальний редактор

Політичні науки

Антонюк О. В., д-р політ. наук, проф., Бабкіна О. В., д-р політ. наук, проф., Бідзюра І. П., д-р політ. наук, Варзар І. М., д-р політ. наук, проф., Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф., Гончаренко О. М., д-р іст. наук, Мєлков Ю. О., д-р філос. наук, доц., Піляєв І. С., д-р політ. наук, Попов В. Ж., д-р іст. наук, проф., Сурмін Ю. П., д-р соціол. наук, проф., Хижняк І. А., д-р іст. наук, проф., Шуба О. В., д-р політ. наук, проф.

Юридичні науки

Александров Ю. В., канд. юрид. наук, проф., Ануфрієв М. І., д-р юрид. наук, проф., Бандурка О. О., д-р юрид. наук, проф., Бородін І. Л., д-р юрид. наук, проф., Гаркуша В. С., канд. юрид. наук, доцент, Демченко С. Ф., д-р юрид. наук, Джунь В. В., д-р юрид. наук, проф., Ковальська В. В., д-р юрид. наук, ст. наук. співр., Корнієнко М. І., канд. юрид. наук, проф., Курко М. Н., д-р юрид. наук, проф., Мартиненко О. А., д-р юрид. наук, проф., Муравйов К. В., канд. юрид. наук, доц., Недюха М. П., д-р філос. наук, проф., Подоляка А. М., д-р юрид. наук, проф., Романенко Є. О., д-р наук з держ. упр., доц., Темченко В. І., канд. юрид. наук, доц., Христинченко Н. П., канд. юрид. наук, Юлдашев О. Х., д-р юрид. наук, проф., Ярмиш О. Н., д-р юрид. наук, проф.

Економічні науки

Захожай В. Б., д-р екон. наук, проф., Дахно І. І., д-р екон. наук, проф., Дмитренко Г. А., д-р екон. наук, проф., Куроченко О. В., д-р екон. наук, проф., Пила В. І., д-р екон. наук, проф., Радзієвський О. І., д-р екон. наук, Федоренко В. Г., д-р екон. наук, проф., Шостак Л. Б., д-р екон. наук, проф., Швець В. Я., д-р екон. наук, проф., Баєва О. В., д-р біол. наук, проф., Сафонова В. Є., д-р екон. наук, Хачатрян Г. Е., д-р екон. наук.

Рекомендовано до друку Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 1 від 27.01.2016 р.)

Міжрегіональна Академія управління персоналом.

М58 Наукові праці МАУП / редкол.: М. Н. Курко (голов. ред.) [та ін.]. — К. : МАУП, 2001 — Вип. 48 (1–2016). Політичні, юридичні, економічні науки. — К. : ДП "Вид. дім "Персонал", 2016. — 190 с.: іл. — Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику наукових праць публікуються статті науковців, які займаються проблемами розвитку політології, права і економіки.

Для науковців, викладачів, студентів, а також усіх, кого цікавить розвиток науки в Україні.

Збірник "Наукові праці МАУП" за наказом Міністерства освіти і науки України від 09.03.16 № 241 визнано як фахове видання з політичних наук (дата включення 26.05.10), юридичних наук (дата включення 31.05.11) і економічних наук (дата включення 21.11.13).

ББК 65.9(4УКР)29-2я43+67.9(4УКР)я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2016
© ДП "Видавничий дім "Персонал", 2016

ЗМІСТ

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ 5

Гула Р. В.
К. В. Родзаєвський. Метаморфози "русского фашизма" 5

Дахно І. І.
Гуантанамо і Крим: проекція кубинського досвіду 12

Недюха М. П.
Державотворчий потенціал української національної ідеї "Україна — демократична країна рівних можливостей" 19

Бондар Ю. В.
Аристотель і Олександр Великий: трансформація владою 26

Гольцов А. Г.
Геополітичний проект нового союзу в Балто-Чорноморському регіоні, перспективи для України 35

Гримська М. І.
Крайні праві політичні партії в сучасній Німеччині: стан та перспективи розвитку (на прикладі партії "Республіканці") 43

Лебеденко С. Б.
Зовнішня політика як соціальний феномен 50

Тетерук А. А.
Історичні аспекти виникнення добровольчих військових формувань в Україні та сучасні добровольчі військові формування 54

Демченко Д. А.
Теоретико-методологічні засади дослідження інформаційних війн як найпоширенішого засобу ідеологічного протиборства у XXI столітті 58

ЮРИДИЧНІ НАУКИ 61

Янчук А. О., Карпова К. В., Пригунов П. Я.
Концептуальні підходи до формування сучасного нормативно-правового забезпечення діяльності підрозділів безпеки суб'єктів господарської діяльності 61

Александров Ю. В.
Щодо доцільності введення інституту евтаназії в сучасних умовах 72

Ковальчук А. Ю.
Місце Ради національної безпеки і оборони України у механізмі забезпечення національної безпеки 78

Вечурко С. О.
Колізійні питання співвідношення прав та обов'язків працівника і роботодавця за новим трудовим законодавством: досвід ЄС 83

Шашкова-Журавель І. О.
Деякі аспекти міжнародно-правової системи захисту трудових відносин сільськогосподарських працівників 89

Живицький В. А.
Правова інституціоналізація Державної фіскальної служби України: пріоритети реформування 95

Ничипоренко О. В.
Теоретико-правові концепти захисту прав і законних інтересів 102

Терещенков А. М.
Трудова міграція в країнах – членах ЄС: міжнародно-правові аспекти 110

Федченко О. С.
Зміна системи роботи у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху Національною поліцією України у порівнянні з діяльністю Державної автомобільної інспекції 116

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ 120

Захожай В. Б., Бурсов Р. В.
Методичні положення щодо оцінювання ефективності діяльності промислових підприємств як передумов економічного стимулювання їх технологічного оновлення 120

Захожай В. Б., Бурсов Р. В., Захожай К. В.
Оцінювання структурної трансформації діяльності підприємств машинобудування як передумови обґрунтування пропозицій щодо економічного стимулювання їх технологічного оновлення 129

Захожай В. Б., Казак О. О.
Моделювання управління інвестиційною діяльністю машинобудівних підприємств на базі виробничих функцій 137

Сафонова В. Є.
Концепція ефективного державного фінансування вищої освіти 148

Бовш Л. А.
Маркетинговий потенціал розвитку туристичного бізнесу в умовах європейської інтеграції 166

Мариніна С. В.
Становлення інституціональних засад регуляторної політики зовнішньоекономічної діяльності України 172

Пророченко Є. В.
Проблеми конкурентоспроможності вітчизняних підприємств у контексті зони вільної торгівлі між Україною та ЄС 178

Башлаєв А. П.
Державна інвестиційна політика як невід'ємна складова економічної політики 182

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ 185

УДК: 341.231.14

І. О. ШАШКОВА-ЖУРАВЕЛЬ
Міжрегіональна Академія управління персоналом, м. Київ

ДЕЯКІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПРАЦІВНИКІВ

Наукові праці МАУП, 2016, вип. 48(1), с. 89–94

Проаналізовано універсальну систему міжнародно-правових норм щодо захисту трудових відносин за участю сільськогосподарських працівників. Головна увага приділяється дослідженню міжнародно-правових актів МОП, спрямованих на забезпечення захисту праці в сільському господарстві на світовому рівні. Сформульовано бачення основних напрямів регулюючого впливу для ефективної імплементації міжнародно-правових норм щодо захисту праці сільськогосподарських працівників на внутрішньодержавному рівні.

У сучасних умовах, незважаючи на всесвітнє визнання виняткової значущості галузі сільського господарства для подолання голоду у світі і забезпечення потреб населення будь-якої держави, в багатьох державах світу, у тому числі в Україні, існує низка проблемних аспектів щодо забезпечення трудових прав сільськогосподарських працівників. Серед зазначених проблем насамперед слід вказати на високий рівень виробничого травматизму в сільському господарстві, ненормований робочий час працівників, а також низький рівень винагороди за працю, яка здебільшого має характер важкої фізичної. Окремі аспекти захисту трудових відносин за участю сільськогосподарських працівників на національному та міжнародному рівні відтворено у працях таких вчених, як Н. Б. Болотіна, В. С. Венедіктов, О. І. Матійчук, О. А. Мірошниченко, В. О. Осташова, В. О. Пироговська, В. М. Соломка, Н. І. Титова, В. Уркевич та ін. Однак складний та багатоаспектний характер проблеми міжнародно-правового захисту праці сільськогосподарських працівників обумовлює **актуальність** подальших наукових досліджень у цьому напрямі.

Комплексно проаналізуємо універсальну міжнародно-правову систему забезпечення захисту трудових відносин сільськогосподарських працівників. Насамперед виокремимо завдання, що передбачають:

- дослідження універсальних міжнародно-правових норм, спрямованих на захист права сільськогосподарських працівників на асоціацію у сфері праці;
- аналіз конвенційних приписів Міжнародної організації праці щодо охорони праці в сільському господарстві;
- окреслення специфіки правового забезпечення соціально-трудових прав сільськогосподарських працівників в Україні.

Слід зазначити, що право працівників на об'єднання у сфері праці визнано міжнародним співтовариством одним із основоположних трудових прав індивідів. Універсальні міжнародно-правові норми щодо захисту права трудящих на асоціацію у сфері праці відображено в Загальній Декларації прав людини, Міжнародному пакті про економічні, соціальні та культурні права, Статуті Міжнародної організації праці, Конвенції Міжнародної організації праці № 87 "Про свободу

© І. О. Шашкова-Журавель, 2016

асоціації та захист права на організацію", а також Декларації "Про основоположні принципи та права у сфері праці". Своєю чергою Міжнародною організацією праці були прийняті як імперативні, так і рекомендаційні норми, безпосередньо присвячені питанням захисту права сільськогосподарських працівників на асоціацію у сфері праці.

Так, одним із перших міжнародно-правових актів у вказаному напрямі стала прийнята в 1921 р. Конвенція Міжнародної організації праці № 11 "Про права на організацію та об'єднання працівників у сільському господарстві", яка була ратифікована Українською РСР у 1956 р. Зазначеною Конвенцією передбачено зобов'язання держав-учасниць стосовно скасування на внутрішньодержавному рівні будь-яких обмежень права сільськогосподарських працівників на об'єднання у сфері праці, а також необхідності забезпечення зазначеного права сільськогосподарських працівників в такій мірі як і для інших категорій працівників [1].

Міжнародно-правовим актом МОП, на рівні якого було розвинуто та певною мірою деталізовано систему правових норм щодо забезпечення права сільськогосподарських працівників на асоціацію у сфері праці, а також визначено роль їх представницьких організацій у забезпеченні суспільного прогресу, стала прийнята в 1975 р. Конвенція Міжнародної організації праці № 141 "Про організації сільських працівників та їхню роль в економічному і соціальному розвиткові". Згідно зі ст. 2 Конвенції категорія "сільський працівник" означає особу, яка є зайнятою на сільськогосподарських роботах, суміжних професіях або ремеслах у сільських районах, незалежно від того чи така особа працює на власний ризик або є працевлаштованою за наймом. Слід звернути увагу на те, що положення досліджуваної Конвенції певною мірою дублюють приписи Конвенції МОП № 87 "Про свободу асоціації та захист права на організацію". Зокрема, йдеться про право сільськогосподарських працівників усіх категорій на створення представницьких організацій та участь у них без попереднього дозволу за умови підпорядкування правилам відповідної організації. Також серед ключових положень, викладених у Конвенції, потрібно зазначити [2]:

- повне дотримання засад свободи об'єднання;
- обов'язкове дотримання національного законодавства сільськими працівниками та їх представницькими організаціями при реалізації ними права на свободу асоціації;
- проголошення однією з головних цілей національної політики розвитку сільської місцевості участі сільських працівників у соціально-економічному розвиткові шляхом створення ефективно діючих на добровільній основі представницьких організацій та участі в їх роботі;
- визнання важливості ролі організацій сільськогосподарських працівників у системі забезпечення їх ефективної зайнятості, підвищення рівня життя та поліпшення умов їхньої праці.

Положення досліджуваної Конвенції доповнилися і уточнилися в Рекомендації Міжнародної організації праці "Щодо організацій сільських працівників та їхньої ролі в економічному і соціальному розвиткові". Така Рекомендація містить пропозиції державам-учасницям МОП стосовно вжиття багатоаспектних заходів, спрямованих на забезпечення розвитку та ефективної діяльності представницьких організацій сільських працівників, що, зокрема, передбачають [3]:

- усунення перешкод у створенні, розвитку та функціонуванні представницьких організацій сільськогосподарських працівників та недопущення будь-яких проявів дискримінації зазначених організацій або їх членів;
- дійсне визнання добровільних засад створення організацій сільськогосподарських працівників та їх свободи від будь-яких репресій або втручання;
- забезпечення таких самих можливостей представницьких організацій сільськогосподарських працівників використовувати соціально-економічні переваги і здійснювати політику захисту своїх

працівників як і представницьких організацій трудящих в інших галузях народного господарства;
- залучення організацій сільськогосподарських працівників до обговорення умов праці та рівня життя в сільській місцевості та забезпечення ефективного консультування цих організацій із вказаних питань;
- сприяння участі організацій сільськогосподарських працівників у розробці та реалізації програм, спрямованих на реформування аграрного сектору.

З огляду на фізично важкий характер праці в аграрному секторі та необхідність запобігання шкоди розвиткові та шкільному навчанню дитини, важливого значення набуває прийнята Міжнародною організацією праці в 1921 р. Конвенція № 10 "Про мінімальний вік допуску дітей на роботу в сільському господарстві", яка була ратифікована Українською РСР в 1956 р. Відповідно до ст. 1 зазначеної Конвенції забороняється залучати до праці як у приватних, так і в державних підприємствах дітей, які не досягли чотирнадцяти років у години, передбачені для відвідування школи. Конвенцією дозволяється з метою професійного навчання залучати дітей до легкої сільськогосподарської роботи, зокрема, до збирання врожаю. При цьому Конвенцією передбачено, що години відвідування школи можуть встановлюватись таким чином, щоб дати можливість поєднувати шкільне навчання і практичне професійне навчання дітей, однак загальна тривалість навчального року за таких умов повинна становити не менше восьми місяців [4].

Досліджуючи систему міжнародно-правових норм щодо посилення безпеки та гігієни праці в сільському господарстві, слід вказати на те, що Міжнародною організацією праці в 1969 р. була прийнята Конвенція № 129 "Про інспекцію праці в сільському господарстві", яка була ратифікована нашою державою в 2004 р. Вказаною Конвенцією передбачено інспектування стану дотримання в сільському господарстві вимог правових норм стосовно заробітної плати, робочого часу, відпустки та щотижневого відпочинку, безпеки та гігієни праці, а також використання праці дітей, підлітків та жінок. У зазначеній Конвенції йдеться про те, що інспектуванню підлягають сільськогосподарські підприємства, в яких працюють учні або робітники за наймом незалежно від форми та тривалості їх трудового договору, а також виду оплати їхньої праці. Своєю чергою персонал інспекцій праці в сільському господарстві, згідно з вимогами ст. 8 Конвенції, повинен складатися із державних службовців, умови роботи та статус яких забезпечують їх незалежність від будь-якого зовнішнього впливу, а також змін в уряді. Також у Конвенції передбачено можливість залучення представників профспілок до інспектування в сільському господарстві з метою доповнення діяльності інспекторів — державних службовців [5].

Одним із центральних міжнародно-правових актів, спрямованих на запобігання виробничому травматизму та спричиненню шкоди здоров'ю сільськогосподарських працівників, є прийнята МОП у 2001 р. Конвенція № 184 "Про безпеку та гігієну праці в сільському господарстві", яку Україна ратифікувала в 2009 р. Відповідно до вимог ст. 4 вказаної Конвенції держави-учасниці, на підставі консультацій за участю соціальних партнерів, несуть зобов'язання стосовно розробки національної політики, спрямованої на забезпечення безпеки та гігієни праці в сільському господарстві, її періодичного перегляду та практичної реалізації. Цією Конвенцією покладається на роботодавців в аграрному секторі низка зобов'язань з метою посилення безпеки та гігієни праці на виробництві. Так, згідно з положеннями ст. 7 Конвенції роботодавці зобов'язані забезпечувати оцінку ризиків на виробництві та на підставі цього запроваджувати заходи, спрямовані на посилення охорони праці сільськогосподарських працівників, у тому числі забезпечувати безпеку сільськогосподарських машин, інструментів, хімічних речовин та устаткування за умови їх використання за призначенням. Конвенцією передбачено обов'язок роботодавців щодо організації зрозумілого інструктажу з техніки безпеки для сільськогосподарських працівників, їх інформування про можливі

виробничі ризики, а також вжиття заходів для термінового припинення виробничого процесу та евакуації працівників у випадку необхідності, що зумовлена небезпекою для їх життя чи здоров'я.

Конвенцією передбачено деякі права сільськогосподарських працівників, що стосуються посилення охорони їхньої праці, а саме:

- уникнення небезпеки, пов'язаної із сільськогосподарським виробництвом, і негайне інформування про неї свого керівника, без будь-яких несприятливих наслідків для працівника, у тому випадку, якщо у працівника є підстави вбачати серйозну загрозу для свого здоров'я та безпеки;
- одержання консультацій та інформації з питань виробничої гігієни, безпеки праці, зокрема, стосовно виробничих ризиків;
- участь в реалізації та перегляді системи заходів з охорони праці, а також обрання своїх представників з безпеки та гігієни праці [6].

Окрема увага на рівні Міжнародної організації праці приділяється охороні праці трудящих, залучених до роботи на плантаціях. Так, у 1958 р. Міжнародною організацією праці було прийнято Конвенцію № 110 "Про умови праці на плантаціях", яка передбачала низку положень, спрямованих на забезпечення захисту трудових відносин за участю працівників плантацій, зокрема:

- обов'язок держав-учасниць вживати заходів щодо полегшення відправлення, переїзду та прийняття працівників-мігрантів, які прибувають для роботи на плантаціях;
- виплату заробітної плати працюючим на плантаціях виключно в тій валюті, яка є в законному обігу у відповідній державі та заборону здійснювати виплату заробітної плати у формі розписок, боргових зобов'язань, купонів тощо;
- заборону перешкоджання працівникам плантацій вільно розпоряджатися своєю заробітною платою;
- забезпечення працюючим на плантаціях щотижневого відпочинку тривалістю не менше двадцяти чотирьох годин поспіль;
- надання працівнику плантації щорічної оплачуваної відпустки після безперервного строку служби у того самого роботодавця;
- охорону материнства для жінок, залучених до роботи на плантаціях, у тому числі гарантування відпустки у зв'язку із вагітністю та пологами загальною тривалістю не менше дванадцяти тижнів, протягом якої жінки мають право на медичну та грошову допомогу;
- обов'язок кожної держави — учасниці забезпечити поширення на працівників плантацій національного законодавства стосовно компенсацій для постраждалих внаслідок роботи або в результаті нещасного випадку на роботі [7].

Досліджуючи стан правової забезпеченості трудових та інших соціально-економічних прав сільськогосподарських працівників в Україні, слід взяти до уваги думку І. М. Демчак стосовно того, що сезонний характер сільськогосподарських робіт, а також недостатньо розвинута соціальна інфраструктура в селах обумовлюють високий рівень безробіття сільського населення та неформальної зайнятості в аграрному секторі [8].

Водночас положення, якими декларується соціальна захищеність трудящих у сільській місцевості, відображені в Законі України "Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві". Так, відповідно до ст. 9 вказаного Закону передбачено певні пільги для осіб, що переселилися та працюють в трудонедостатніх населених пунктах, зокрема, йдеться про забезпечення таких осіб, а також місцевих мешканців віком до 40 років, які працевлаштовані в соціальній сфері зазначених сіл, в обслуговуючих або переробних галузях агропромислового комплексу житлом за рахунок коштів державного бюджету. При цьому Законом передбачено, що за умови постійної роботи згадуваної категорії сільських мешканців у вищевказаних галузях протягом десяти років, житло, побу-

доване в селах за бюджетні кошти передається їм у приватну власність [9].

Важливо зазначити, що продовжує діяти Галузева угода між Міністерством аграрної політики та продовольства України, Всеукраїнським об'єднанням організацій роботодавців "Федерація роботодавців агропромислового комплексу та продовольства України" і Професійною спілкою працівників агропромислового комплексу України в сільському господарстві на 2014–2016 роки. Вказаним документом покладено низку зобов'язань на Мінагрополітики України, роботодавців та представників трудящих, спрямованих на захист трудових відносин в аграрному секторі, що, зокрема, передбачають [10]:

- неприпустимість будь-яких проявів дискримінації в регулюванні соціально-економічних, у тому числі трудових відносин в аграрному секторі;
- сприяння забезпеченню ефективної зайнятості в сільській місцевості;
- забезпечення дотримання трудових прав працівників у випадку ліквідації, реструктуризації, реорганізації та банкрутства підприємства;
- забезпечення дотримання мінімальних гарантій оплати праці;
- забезпечення реалізації системи заходів, необхідних для забезпечення безпеки та гігієни праці тощо.

Отже, можна констатувати про наявність на універсальному рівні достатньо деталізованої системи міжнародно-правових актів, переважно імперативного характеру, що спрямовані на захист основоположних трудових прав працівників у галузі сільського господарства. Нашою державою також прийняті важливі зобов'язання стосовно захисту трудових відносин за участю сільськогосподарських працівників, що засвідчує участь України в основоположних конвенціях Міжнародної організації праці із вказаного питання. Водночас на сучасному етапі реалізація цілей, ратифікованих Україною, конвенційних норм з питань захисту праці сільськогосподарських працівників потребує посилення співпраці соціальних партнерів у таких напрямах, як забезпечення гідної винагороди за працю та належних умов праці в аграрному секторі, що своєю чергою сприятиме підвищенню рівня офіційної зайнятості в сільській місцевості.

Література

1. *Конвенція* МОП "Про права на організацію та об'єднання працівників в сільському господарстві" від 25.10.1921 № 11 // Конвенции и рекомендации, принятые Междунар. конф. труда, 1919–1966 гг. — Женева: Междунар. бюро труда, 1983. — С. 24–26.

2. *Конвенція* МОП "Про організації сільських працівників та їх роль в економічному і соціальному розвитку" від 23.06.1975 № 141 // Конвенції та рекомендації, ухвалені Міжнар. організацією праці 1965–1999 рр. — Женева: Міжнар. бюро праці, 1997. — С. 109–112.

3. *Рекомендація* МОП "Щодо організацій сільських працівників" від 23.06.1975 № 149 // Конвенції та рекомендації МОП. — К., 1997. — 387 с.

4. *Конвенція* МОП "Про мінімальний вік допуску дітей на роботу в сільському господарстві" від 25.10.1921 № 10 [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. Офіц. веб-портал. — Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/993_142

5. *Конвенція* МОП "Про інспекцію праці в сільському господарстві" від 25.06.1969 № 129 // ВВР України. — 2005. — № 1. — Ст.12 .

6. *Конвенція* МОП "Про безпеку та гігієну праці в сільському господарстві" від 21.06.2001 № 184 // Офіц. вісн. України. — 10.12.2010. — № 92. — С. 632. — Ст. 3308, код акта 53684/2010.

7. *Конвенція* МОП "Про умови праці на плантаціях" від 24.06.1958 № 110 // Конвенції та рекомендації МОП. — К., 1997. — 387 с.

8. *Демчак І. М.* Зайнятість сільського населення, її специфіка та особливості / І. М. Демчак; [упор. І. Ф. Гнибіденко, Л. Г. Новаш] // Ринок праці в сільській місцевості: стан та перспективи розвитку: матеріали круглого столу (4 грудня 2013 р., м. Київ). — К.: ІПК ДСЗУ, 2014. — 133 с.

9. *Закон* України "Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в Україні" від 17.10.1990 № 400-XII // ВВР УРСР. — 1990. — № 45. — Ст. 602.

10. *Галузева* угода між Міністерством аграрної політики та продовольства України, Всеукраїнським об'єднанням організацій роботодавців "Федерація роботодавців агропромислового комплексу та продовольства України" і Професійною спілкою працівників агропромислового комплексу України в сільському

господарстві на 2014–2016 роки [Електронний ресурс] // Сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. — Режим доступу: http://minagro.gov.ua/ministry?tid_hierachy=987

Імплементація на внутрішньодержавному рівні конвенційних норм Міжнародної організації праці стосовно захисту праці сільськогосподарських працівників, а також підвищення рівня їх офіційної зайнятості потребує консолідації зусиль держави, роботодавців та профспілок для забезпечення гідної винагороди за працю та покращення умов праці в сільському господарстві.

Implementation at the national level, the Convention's rules of the International Labour Organization regarding the protection of agricultural workers, as well as increasing their level of formal employment requires the consolidation of efforts of the government, employers and trade unions to ensure decent remuneration and working conditions in agriculture.

Имплементация на внутригосударственном уровне конвенционных норм Международной организиции труда касательно защиты труда сельскохозяйственных работников, а также повышение уровня их официальной занятости требует консолидации усилий государства, работодателей и профсоюзов для обеспечения достойного вознаграждения за труд и улучшения условий труда в сельском хозяйстве.

Надійшла 14 січня 2016 р.